T.C.
D A N I Ş T A Y
Onuncu Daire
Esas No: 1997/3081
Karar No: 2000/1961

ÖZETİ :Tüzelkişiliğin kişilik haklarına yönelik doğrudan bir saldırı hali veya faaliyetlerini açıkça olumsuz etkileyecek hukuka aykırı bir tasarruf yokken; tüzel. kişiliğin tazmini gerekecek bir manevi zarara uğradığının kabul edilemeyeceği hk.
558

Scanned by CamScanner

Davacı : Elektrik Mühendisleri Odası

Vekilleri : Av. ... - Av. ... - Av. ...

Davalılar : 1- Başbakanlık

2- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Davanın Özeti : 8.6.1996 tarih ve 22660 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan, Elektrik Enerjisi Üretim Tesislerinin Kurulması ve İşletilmesi Hakkındaki 96/8269 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Elektrik Enerjisi Üretim Tesislerinin Kurulması ve İşletilmesi Hakkındaki 96/8269 sayılı Kararnamenin Uygulama Usul ve Esaslarına İlişkin Tebliğin iptali istemiyle davacının açmış olduğu 1996/8792 esas sayılı davada, Danıştay 10.Dairesince verilen 19.2.1997 tarih ve E.1996/8792 sayılı yürütmenin durdurulması kararının, davalı idarelerce uygulanmadığı, kamuoyunda prestij sahibi olan odanın açtığı davada verilen kararın uygulanmamasının odanın etkisizliği gibi bir sonuca yol açacağı öne sürülerek 2577 sayılı Yasanın 28.maddesi uyarınca 1.000.000.000 lira manevi tazminatın yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istenilmektedir.

Davalıların Savunmalarının Özeti : Danıştay 10.Dairesinin verdiği yürütmenin durdurulması kararının kendilerine tebliğ edildiği 4.3.1997 tarihinden itibaren kararın gereğinin yerine getirildiği, daha önce alınmış bulunan tekliflerin değerlendirilmeden bekletildiği ve firma belirleme işlemi yapılmadığı, dönemin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanının gazete haberinden alınan "Yap-işlet modeli için yasa hazırlanıp Başbakanlığa sunulduğu, tekliflerin bu yasaya göre sonuçlandırılacağı" ifadesinin kararın uygulanmadığı anlamına gelmediği, manevi tazminat isteminin hukuki dayanağının bulunmadığı ileri sürülerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

D.Tetkik Hakimi : Yahya Şahin

Düşüncesi : Doktrinde ve yargı içtihatlarında; bir kişinin hukuka aykırı eylem veya işlem nedeniyle uğradığı değer kaybı, acı, ruhsal elem ve üzüntüler şeklinde ortaya konulan "manevi zarar"ı doğuracak ve manevi tazminat verilmesini gerektirecek durumların; ölüm, bedensel zarar ve kişilik haklarına saldırı hallerinde söz konusu olabileceği genel kabul görmüştür.

2577 sayılı Yasanın 28.maddesine dayanılarak, yargı kararının uygulanması nedeniyle açılacak manevi tazminat davalarında tazminata hükmedilebilmesi; hizmet kusurunun yanısıra bir manevi zararın varlığı koşuluna bağlıdır.

Bir amacı gerçekleştirmek üzere kurulan tüzel kişiliğin, kişilik haklarına doğrudan saldırı teşkil eden durumlarda; tüzel kişiliğin mensuplarının bundan dolayı zarara uğraması halinde, bundan dolayı bu kişiler tarafından manevi tazminat istemiyle açılacak davalarda tazminata hükmedilebilmesi mümkün olduğu gibi, hukuka aykırı saldırının tüzel kişiliğinin saygınlığını yitirmesine, değer kaybına uğramasına veya amaçlarını gerçekleştirmek bakımından zor duruma düşürülmesine yol açması halinde, kişilik haklarının zedelendiğinin ve zarara uğradığının kabul edilerek, bunun onarılması amacıyla manevi tazminat istemiyle tüzel kişilik adına açılabilecek davalarda manevi tazminata hükmedilebilmesi mümkündür.

Bakılan dava ise, yargı kararının uygulanmaması sebebine dayanmakta olup, belirtilen şekilde kişilik haklarına doğrudan bir saldırı ve bunun sonucu gerçekleşen bir manevi zarar bulunmadan açıldığından hukuki dayanaktan yoksundur.

Scanned by CamScanner

Açıklanan nedenle, davanın reddi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı : Bilgin Arısan

Düşüncesi : Dava 8.6.1996 tarihli Resmi Gazetede neşredilen Elektrik Enerjisi Üretim Tesislerinin Kurulması ve İşletilmesi Hakkındaki 96/8269 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile Elektrik Enerjisi Üretim tesislerinin Kurulması ve İşletilmesi Hakkındaki 96/8269 sayılı Kararnamenin Uygulama Usul ve Esaslarına İlişkin Tebliğin iptali talebiyle açılan davada Danıştay 10 uncu Dairesince verilen Esas No:1996/8792 sayılı ve 19.2.1997 tarihli yürütmenin durdurulması kararına uyulmadığından bahisle 1.000.000.000 lira manevi tazminat talebiyle açılmıştır.

Manevi tazminat şahısların manevi varlıklarında uğranılan tecavüz dolayısı ile duyulan derin elem ve teessürün hafifletilmesi için ödenen sembolik meblağlardır.

Manevi tazminata hükmedilebilmesi için önce şahsın manevi varlığına bir tecavüz olması yani kişinin şahsiyet ve haysiyet veya sağlığı veya vücut tamamiyeti üzerine müdahale olması, sonra da bu müdahalenin ağır bir zarar meydana getirmesi ve bu müdahalayi yapanın da bu olayda ağır kusuru olması gerekmektedir.

Manevi tazminat kişi veya kuruluşların alakasız olaylardan bahisle devlet kuruluşlarından para kopartarak zenginleşme aracı olamaz.

Bu davada ise dava sebebi olarak ortaya sürülen gazetelerde çıkan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanının Danıştay kararı üzerine yap işlet modeli için kanun tasarısı hazırladık şeklindeki beyanatının Danıştay 10 uncu Dairesinin Esas No: 1996/8762 sayılı yürütmenin durdurulması kararını uygulamamak sayılacağı iddiası gayri ciddi bulunduğu gibi kanun tasarısı hazırlamanın idarenin ağır hizmet kusuru olduğu iddiası da çok gayri ciddi bulunmakta ayrıca kanun tasarısının hükmi şahıs olan Elektrik Mühendisleri Odasına manevi hayatında üzüntü elem ve teessür meydana getirmesi ve hükmi şahsın duyduğu bu üzüntünün 1.000.000.000 lira ile tedavi edileceği veya hafifletileceği iddiası da tamamen gayrı ciddi bulunduğundan hiçbir hukuki mesnedi bulunmayan davanın reddi gerekeceği düşünülmüştür.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Onuncu Dairesince gereği düşünüldü:

Dava, 8.6.1996 tarih ve 22660 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan, Elektrik Enerjisi Üretim Tesislerinin Kurulması ve İşletilmesi Hakkındaki 96/8269 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Elektrik Enerjisi Üretim Tesislerinin Kurulması ve İşletilmesi Hakkındaki 96/8269 sayılı Kararnamenin Uygulama Usul ve Esaslarına İlişkin Tebliğin iptali istemiyle davacının açmış olduğu 1996/8792 esas sayılı davada, Danıştay 10.Dairesince verilen 19.2.1997 tarih ve E:1996/8792 sayılı yürütmenin durdurulması kararının, davalı idarelerce uygulanmadığı, kamuoyunda prestij sahibi olan odanın açtığı davada verilen kararın uygulanmamasının odanın etkisizliği gibi bir sonuca yol açacağı öne sürülerek 2577 sayılı Yasanın 28. maddesi uyarınca 1.000.000.000 lira manevi tazminatın yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 28.maddesinin 3 No.'lu fıkrasında: Danıştay, bölge idare mahkemeleri, idare ve vergi mahkemeleri kararlarına göre işlem tesis edilmeyen veya eylemde bulunulmayan hallerde, idare aleyhine Danıştay ve ilgili idari mahkemelerde maddi ve manevi tazminat davası açılabile-

Scanned by CamScanner

ceği hükme bağlanmıştır.

Yargı kararının idare tarafından uygulanmaması nedeniyle açılan manevi tazminat davalarında, tazminata hükmedilebilmesi; yargı yerlerince verilen kararın idare tarafından uygulanmamasıyla birlikte ancak bir manevi zararın mevcut olması halinde mümkün olabilecektir.

Manevi tazminat; kişinin manevi değerlerinde meydana gelen eksilme ile duyulan acı, üzüntü ve sarsıntının bir miktar parayla kısmen de olsa hafifletilmesini sağlamak amacına yönelik olup, bir manevi tatmin aracıdır.

Manevi tazminatın bu niteliği dikkate alındığında, manevi tazminata hükmedilmesini gerektirecek zarar; ölüm, bedensel zarar ve kişilik haklarına saldırı hallerinde söz konusu olabilecektir. Gerçek kişiler yanında, tüzel kişilerin de kişilik haklarına yönelik bir saldırı nedeniyle manevi zarara uğrayabilecekleri, bu tür zararların da tazmini gerektiği açıktır.

Ancak, idare hukuku çerçevesinde, bir tüzel kişiliğin manevi zararından sözedilebilmesi için, idari tasarrufun hukuka aykırı oluşu tek başına yeterli değildir. İdarenin, hukuka aykırı tasarrufuyla, tüzel kişiliğin itibarını zedelemesi veya tüzel kişiliğin faaliyetlerini açıkça olumsuz biçimde etkilemesi halinde, idarenin manevi tazminat sorumluluğunun varlığı kabul edilebilir.

Dava dosyasının incelenmesinden; davacı Elektrik Mühendisleri Odası tarafından, Bakanlar Kurulunun 8.6.1996 tarih ve 22660 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Elektrik Enerjisi Üretim Tesislerinin Kuruluşu ve İşletilmesi Hakkındaki 96/8269 sayılı kararı ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının anılan Kararnamenin Uygulama Usul ve Esaslarına İlişkin Tebliğinin iptali istemiyle açılan davada, dairemizce verilen 19.2.1997 tarih ve 1996/8792 sayılı yürütmenin durdurulması kararından sonra, dönemin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanının çeşitli basın kuruluşlarında yer alan, yap-işlet modeli için ayrı yasa hazırlandığı ve ihalelerin sonuçlandırılacağı şeklindeki beyanatlarının davacı tarafından, Danıştay kararının uygulanmaması anlamına geleceği, bundan dolayı manevi zarara uğranıldığı belirtilerek, tüzel kişilik olan davacı oda tarafından, manevi tazminat istemiyle, bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda, Elektrik Mühendisleri Odasının kişilik haklarına yönelik doğrudan bir saldırı hali mevcut değilken, Danıştay kararının davalı idarelerce uygulanmaması sonucunda kamuoyunda imajının zedelenmesi ve değer kaybına uğraması söz konusu olamayacağından, olayda, manevi tazminat verilmesini gerektirecek koşullar bulunmamaktadır.

Kaldı ki, dosya içeriğinden, Danıştay kararının davalı idarelerce uygulanmaması durumunun da gerçekleşmediği sonucuna varılmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, davanın reddine, yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına 27.4.2000 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Scanned by CamScanner